

OTSUS

12.04.2021 nr 5-5/2021-030

Koondumisele nr 15/2021 Proos Invest OÜ, Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta, [füüsilised isikud T H, S T, S H, P H, H J-O] / Aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy, LaserComp Oy loa andmine

1. Koondumine

25.03.2021 esitas äriühingu Proos Invest OÜ (registrikood 11225819) ja füüsiliste isikute T H (sünniaeg [...]), S T (sünniaeg [...]), S H (sünniaeg [...]), P H (sünniaeg [...]), H J-O (sünniaeg [...]) ning Soomes registreeritud investeerimisühistu Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta (registrikood 0190515-1) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Proos Invest OÜ, Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta, [füüsilised isikud T H, S H, H J, J L, M N, S T, P H ja H J-O] 25.03.2021 osanike lepingu ning aktsiate ja osade vahetuslepingu. Lepingutest tulenevalt loovutatakse aktsiaseltsi FAVOR (registrikood 10258449) aktsiad (81,88% aktsiakapitalist), Ojala-Yhtymä Oy (Soome registrikood 2049995-3) osad (100% osakapitalist) ja LaserComp Oy (Soome registrikood 1637939-3) osad (100% osakapitalist) antud tehinguks asutatud äriühingule Leden Group Oy (Soome registrikood 3186355-4). Leden Group Oy omakorda emiteerib vahetuslepingu poolteks olevatele isikutele osasid ning tehingu tulemina omandavad Proos Invest [füüsilised isikud OÜ, T H, S H, S T, P H, H J-O] ja Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta kõik koos ühise valitseva mõju Leden Group Oy üle ja seeläbi äriühingute aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy ja LaserComp Oy üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 3 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 26.03.2021 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 3 järgi on koondumise osaliseks füüsilised isikud või ettevõtjad, kes ühiselt omandavad valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Proos Invest OÜ, Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta, [füüsilised isikud T H, S T, S H, P H, H J-O] ja aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy, LaserComp Oy.

Proos Invest OÜ on Eestis registreeritud valdusettevõtja, kelle üle omab valitsevat mõju füüsiline isik A P (isikukood [...]). Proos Invest OÜ omab koondumise eelselt valitsevat mõju Eestis tegutseva äriühingu aktsiaselts FAVOR üle.

Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta on Soomes registreeritud investeerimisühistu, mis tegeleb regionaalsete ja üleriiklike võla- ning omakapitaliinvesteeringutega. Investeerimisühistul oli 2020. aasta lõpu seisuga 24 513 liiget, ükski liige ei oma valitsevat mõju Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta üle. Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta investeerimisportfelli kuuluvad erinevad ettevõtjad, mh tekstiili-, energia- ja ehitusettevõtjaid. Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta omakapitaliinvesteeringud on üldjuhul suunatud vähemusosaluse omandamisele. Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta omab koondumise eelselt osalust (25%) äriühingus LaserComp Oy.

[T H] on füüsiline isik, kes omab koondumise eelselt osalust (42,1%) äriühingus Ojala-Yhtymä Oy.

[S T] on füüsiline isik, kes omab koondumise eelselt osalust (25%) äriühingus LaserComp Oy.

[S H] on füüsiline isik, kes omab koondumise eelselt osalust (26,32%) äriühingus Ojala-Yhtymä Oy.

[P H] on füüsiline isik, kes omab koondumise eelselt osalust (25%) äriühingus LaserComp Oy.

[H J-O] on füüsiline isik, kes omab koondumise eelselt osalust (25%) äriühingus LaserComp Oy.

Aktsiaselts FAVOR on Eestis registreeritud ettevõtja, kes on spetsialiseerunud metallide töötlemisele ja müügile. Aktsiaselts FAVOR opereerib Eestis kahte tootmisüksust - lehtmetsallide töötlemisega tegelevat tehast Jõelähtmel ning pulbervärvimise üksust Taeblass.

Ojala-Yhtymä Oy on Soomes registreeritud ettevõtja, kelle peamine tegevus on lehtmetsallide töötlemine. Ojala-Yhtymä Oy opereerib üht lehtmetsallide töötlemisega tegelevat tehast Sievis Soomes ning omab Eestis tütarettevõtjat Ojala Estonia OÜ, kes opereerib üht lehtmetsallide töötlemise tehast Tabasalus.

LaserComp Oy on Soomes registreeritud ettevõtja, kelle peamine tegevus on lehtmetsallide töötlemine. LaserComp Oy opereerib kahte metallide töötlemisega tegelevat tehast Soomes. LaserComp Oy ei oma valitsevat mõju ettevõtjate üle, kellel oleks Eestis majandustegevus.

Kuigi koondumise järgselt aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy, LaserComp Oy säilitavad oma juriidilise isiku staatuse ja õiguslikku ühinemist ei toimu, on tegemist varem sõltumatute ettevõtjate tegevuse ühendamisega ühise juhtimise alla ja seega on koondumise järgselt tegemist ühe ettevõtjaga KonkS tähenduses.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonKS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise osalised on Eestis tegevad metallitööstuse valdkonnas ning nende tegevused kattuvad lehtmetailitöökodade teenuste pakkumise osas.

Koondumise teate kohaselt ning tuginedes Euroopa Komisjoni praktikale¹ on tooteturu piiritlemisel eristatud tööstuslikke lehtmetaili töökodasid (vastavate teenuste pakkumist) ning lameterase tootjaid/töötlejaid. Seejuures on Euroopa Komisjoni praktikas selgitatud, et lameteras ning selle tootmine/töötlus kujutab endast sisenditurgu tööstusliku lehtmetaili töökodadele. Kaubaturu geograafilise ulatuse lameterase tootmise/esmatöötlemise osas on Euroopa Komisjon pidanud võimalikuks turu piiritlemist regionaalselt (nt Põhjamaad) või laiemalt Euroopa Majanduspiirkonna riikidega (lõppastmes on turgude määratlus jäetud lahtiseks)².

¹ Nt Euroopa Komisjoni 27.01.2017 otsus asjas nr M.8159 - ARCELORMITTAL / CELLINO / JV
https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m8159_362_3.pdf

²Nt Euroopa Komisjoni otsused: 27.01.2017 nr M.8159 - ARCELORMITTAL / CELLINO / JV,
https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m8159_362_3.pdf; M. 7762 - ARCELORMITTAL / FINANCIAL ENTITIES / GRUPO CONDESA,
https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m7762_426_3.pdf; M.7155 - SSAB / RAUTARUUKKI,
https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m7155_20140714_20212_4023439_EN.pdf.

Kuna koondumise järgselt jätkavad koondumise osalised aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy ja LaserComp Oy enda tegevust ühe kontsernina, analüüsib Konkurentsiamet antud menetluses nende koondumise mõju lehtmetailitöökodade teenuste pakkumise kaubaturule Eestis.

Aktsiaselts FAVOR on tegev tööstuslike lehtmetailitöökodade teenuste pakkumisega Eestis (nn Metaform'i ärisuund), lameterase pakkumisega Skandinaavias ja Baltikumis (nn Cutcenter'i ärisuund) ning ehitusmaterjalide sh metallkarkasside ja alumiiniumlaepaneelide tootmisega (nn Proffiline ärisuund).

Metaform'i ärisuuna näol on tegemist tavapärase tööstusliku lehtmetailitöökoja tegevusega. Antud osas tegeleb aktsiaselts FAVOR lehtmetailist toodete, komponentide ja koostude tootmisega. Metaform'i operatsioonid hõlmavad lehtmetaili lehtede ja ribad töötlemiseks laserlõikust, stantsimist, painutust, keevitust vms. Lõppviimistlusena värvitakse tooted pulbervärviga. Lisaks kliendi jooniste järgi komponentide valmistamisele tegeletakse ka toodete kavandamise, arenduse ja disainiga. Metaform'i toodangut kasutatakse erinevates valdkondades - nt telekommunikatsioon, transport, ventilatsiooniseadmed, raudtee jne.

Cutcenter'i ärisuuna näol on tegemist erinevate metallide esmase töötlemisega ning nende müügiga töötlevatele ettevõtjatele. Töötlus hõlmab endast nt külmaltsi, metallide katmist tsinkkattega, toorme mõõtu lõikamist ja pakendamist. Kuna teised koondumise osalised ei tegele lameterase esmastöötlemisega, siis selles ärisuunas horisontaalset kattuvust koondumise osaliste vahel ei teki, jääb vaid vertikaalne seos, kuna teised koondumise osalised kasutavad või võivad kasutada Cutcenter'i toodangut oma tegevuse sisendina.

Proffiline ärisuuna raames toodab ettevõtja erinevaid ehitusmaterjale, sh metallkarkasse kergvaheseinte ja lagede ehituseks (koos kinnitusvahenditega) ning alumiiniumlaepaneele.

Ojala-Yhtymä Oy tegeleb lehtmetailist toodete ja koostude valmistamisega (lehtmetailitöökoja tegevus – lehtmetaili ärisuund). Lehtmetaili ärisuunas toodab Ojala-Yhtymä Oy sarnaselt aktsiaseltsiga FAVOR metalli lehtedest ja ribadest painutamise, augustamise, laserlõikuse ja stantsimise abil erinevaid tooteid ja kooste peamiselt energiaettevõtjatele (nt elektrikapid), tööstus- ja tervishoiuettevõtjatele. Lõppviimistlusena pakub Ojala-Yhtymä Oy samuti pulbervärvimist. Antud tooted konkureerivad aktsiaseltsi FAVOR toodetega. Ojala-Yhtymä Oy toodab lehtmetaili tooteid nii oma Eesti kui ka Soome tootmisüksustes. Ühtlasi tegeleb Ojala-Yhtymä Oy lamelattide töötlemisega. Kuna teised koondumise osalised lamelattidest tooteid ei valmista ja lamelatt-tooted ei ole sisendiks turgudel, kus tegutsevad teised koondumise osalised (Ojala-Yhtymä Oy müüb lamelatt-tooteid Eestis väikeses ulatuses), ei konkureeri Ojala-Yhtymä Oy antud turul ühegi koondumise osalisega.

LaserComp Oy tegeleb tavapäraste tööstusliku lehtmetaili töökoja teenuste pakkumisega ning erinevate lõikusteenuste pakkumisega. Kuigi teataval määral konkureerib LaserComp Oy aktsiaseltsiga FAVOR ja Ojala-Yhtymä Oy-ga lehtmetaili töötlemise tegevustega, ei tegutse LaserComp Oy aktiivselt Eestis ning ettevõtjal puudub Eestis ka tootmisüksus.

Kuna aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy ja vähesel määral LaserComp Oy tegelevad tööstuslike lehtmetailitöökodade teenuste pakkumisega Eestis, tekib koondumise osaliste tegevuste vahel horisontaalne kattuvus lehtmetailitöökodade teenuste pakkumise kaubaturul.

Koondumise teate kohaselt on tööstuslike lehtmetailitöökodade teenuste pakkumise kaubaturule Eestis iseloomulik, et lehtmetaili töökodade toodang on oluliselt suurem siseriiklikust nõudlusest ning tootmine on suunatud peamiselt varustamiseks naaberriikide nõudlust. Näiteks, aktsiaselts FAVOR müüb Eestis ainult 15–35% toodetud lehtmetailidest ja Ojala-Yhtymä Oy Eesti tehas vaid suurusjärgus 20–40% töödeldud lehtmetailidest. Eestis aset leidev müük on üldjuhul osaks rahvusvahelisest allhankesüsteemist, kus Eesti ettevõtja tegelikkuses konkureerib vähemalt regionaalsel tasandil välisriikide müüjatega. Tulenevalt sektori toimimise põhimõtetest, nõustub Konkurentsiamet koondumise teate esitajaga, et käesoleva koondumise puhul on põhjendatud analüüsida koondumise osaliste turuosasid ja hinnata koondumise osaliste positsiooni ning konkurentsiolukorda lähtudes kaubaturu suurusest, mis koosneb Eestis toodetud ja Eestisse imporditud lehtmetailitoodetest.

Kuna koondumise osalistele ei ole kättesaadavad andmed Eesti turu suuruse ega ka konkurentide käibe täpse jagunemise kohta avalikest allikatest, on koondumise osalised lähtunud 11 suurema ettevõtja käivetest 2019. aasta majandusaasta aruannete põhjal, mis sisaldab kogu lehtmetaili töötlemise käivet Eestis (toodetud ja imporditud). Analüüsides koondumise osaliste 11 suurema konkurendi 2019. aasta majandusaasta aruannetest tulenevaid näitajaid, on Konkurentsiameti hinnangul aktsiaseltsi FAVOR turuosa [10-20]%, Ojala-Yhtymä Oy – [5-10]% ja LaserComp Oy – [0-5]%. Seega oli koondumise osaliste osakaal 11 suurema konkurendi hulgas lehtmetaili töötlemise kaubaturul Eestis 2019. aastal [10-20]%.

Kuna aktsiaseltsi FAVOR Cutcenter'i tegevussuuna toodang (esmastöötamise läbinud lehtmetailitooted) on sisendiks tööstuslikele lehtmetailitöökodadele, sh ka Ojala-Yhtymä Oy-le ja LaserComp Oy-le, tekib ka koondumise osaliste tegevuste vahel vertikaalne seos. Siinjuures ei pea Konkurentsiamet vajalikuks hinnata antud koondumise mõju lameterase (metallide esmase töötlemise) kaubaturule Eestis, kuna koondumise osaliste osakaal lehtmetaili töötlemise kaubaturul Eestis on väiksem kui 25% ning lameterase tootmine ja esmastöötlemise kaubaturul on koondumise osaliste hinnangul nende osatähtsus väiksem kui 5%. Ühtlasi on lameterase tootmine ja esmastöötlemise kaubaturu geograafiliseks ulatuseks vähemalt Skandinaavia ja Baltikum, kus tegutseb palju suuri rahvusvahelisi kontserne.

Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda ühelgi kaubaturul, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

3.3 Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Käesoleva koondumise järgselt jätkavad koondumise osalised, sh aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy ja LaserComp Oy enda tegevust samas (metallitööstuse) valdkonnas ühe kontsernina, mille emaettevõtteks on Leden Group Oy (eriotstarbeline äriühing, mis on loodud koondumise läbiviimiseks). Leden Group Oy hakkab omama 100% LaserComp Oy ja Ojala-Yhtymä Oy osadest ning 81,88% aktsiaseltsi FAVOR aktsiatest. Aktsiaseltsi FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy ja LaserComp Oy endised omanikud omandavad Leden Group Oy-s osalused alljärgnevalt:

- Aktsiaseltsi FAVOR aktsionär Proos Invest OÜ omandab 24,59%;
- Ojala-Yhtymä Oy osanikud omandavad kokku 25,28%, sh [T H] - 10,79%, [S H] - 4,79%, [H J] - 8,7% ja [M N] - 1%;
- LaserComp Oy osanikud omandavad kokku 43,24%, sh Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta 31,1%, [H J-O] 3,07%, [S T] 3,07% ja [P H] 6%;
- Leden Group Oy jääb algselt omama osa suurusega 6,89%.

Konkurentsiameti hinnangul ei kõrvalda käesolev koondumine konkurentsi ühelgi koondumisega seotud kaubaturul, sest ka koondumise järgselt tegutsevad kaubaturgudel veel mitmed ettevõtjad. Suuremad konkurendid tööstuslike lehtmehaanika teenuste pakkumise kaubaturul on näiteks AS HANZA Mechanics Tartu, AQ Lasertool OÜ ja osahing Tarmetec. Suuremateks konkurentideks lameterase tootmise ja esmastöötlemise kaubaturul on koondumise osalised nimetanud SIA „Severstal Distribution“, Tibnor Estonia AS, Be Group OY, Naantali Steel Service Centre Oy, Metal Express OÜ, Rainferr Osaühing, Tata Steel Europe Ltd, HTM Yhtiöt Oy, Akaa Steel Oy jne.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Proos Invest OÜ, Pohjanmaan Arvo Sijoitusosuuskunta, [füüsilised isikud T H, S T, S H, P H, H J-O] ja Aktsiaselts FAVOR, Ojala-Yhtymä Oy, LaserComp Oy koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavastegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar

Konkurentsiameti juhataja – peadirektori asetäitja

*Konkurentsiameti 12.04.2021 otsuse nr 5-5/2021-030 ärakiri on samane originaaliga.
Ärakiljast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgedega.
/Svetlana Ljutova/ 21.04.2021*